

Megjelenik mindennap a délutáni órákban.

Előfizetési díj: Egész évre 12 ft, félévre 6 ft, évnegyedre 3 ft o. é.

Melyben előfizetheti Demjén L. és Keresztény Pál urak kereskedésében, hol egyes számok is kaphatók.

Szerkesztői szállás: belső-tordatca 122. sz. Kivonat: A tanácsnál, az emelet hátsó részében.

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KOZGAZDASZATI NAPILAP

Hirdetési díj: öt hasábos garmond sorát 6 kr s egyszeri beiktatás után 30 kr. Helyben: a hadi- és katonai hivatalban, Demjén László könyv- és kőnyves Pál papírkereskedésében. Pesten: Zeisler M. (Királyutca 60. sz.) Bécsben: Haasensteiner-Verlag (Neuler-Markt 14. sz.) Oppeln: Alajonski (Wolzele 22. sz.) Rudolf Mosse of. Zeitungs-Agen (Stadt, Seilerstraße 2.) Süddeutsche Anzeigen Expedition (Stuttg. Nyilvántartási díj: sora után 20 kr. előleg be- küldése mellett a szerkesztőséghez czinzendők. Előfizetők s hirdetői díjak a vidékről a szerkesztőséghez küldendők be-

Nemzetiség: Hazá!

(Ss.) Az 1869-72-ki parlament románajku képviselői, mielőtt Pestről elávoztak abba állapodtak meg, hogy május 9-re, Aradra tanácskozásra hívják meg az egész ország román értelmiségét, a fölött:

mi legyen a **nemzeti** program? minő magatartást kövessenek a választásoknál és mily eszközöket alkalmazzanak a **nemzeti** ügy érdekében?

Hogy a nemzetiségi jogok és jelleg minden nem-magyar népfajnak feltett, örökbecsű kincse, életfeltétele, ezt mindenki belátja, méltányolja, s örömtelien látja a törekvést, mely az illető nemzetiség anyagi gyarapodását és szellemi fejlesztését tűzi lobogójára; hasonlóan élünk azon munkásság fölül, melynek célja biztosítani a demokrat polgári egyenlőség alapján minden nemzetiségnek a politikai súly és hatáskör azon mértékét, mely őt értelmiségi erejénél, arányánál fogva egy alkotmányos szabad országban megilleti.

Azonban, ugyan kit nem lep meg az, hogy Magyarországon, melynek ezredéves történelmében a legélesebb szemű kritikus és történész is hiába keresne példát a **nemzetiségek üldözéséről**, más-ajku polgártársaink némely vezetői még is úgy lépnek fel, mintha valakinek azon járna az esze, hogy őket tüzzel-vassal kiirtsa, s fölük legrágább szellemi vagyontuk, a nemzetiséget akarná elrabolni. Azt kérdem: ha a politikai magyar nemzet hajdan, midőn erre a viszonyok nagyon **kedvező**ek voltak — se törekedett az **erőszakos** magyarosításra, mi szülte a nemzetiségek nehány vezérében azon aggodalmat, hogy a hűbériség és kiváltságok mezéből kivetkőzött, alkotmányát demokratikus jogegyenlőségre átalakító, alapító magyar nemzet most akarná a **lehetlent** megkísérteni?!

Egyes politikai bolhásokat követett el a magyar nemzet regén is, követhet el ezután is; hanem azok, kik velünk a honalapítás óta élnek egy sön, egy kegyeren, — kik jó- és balsorsban velünk a földön osztoztak — ha a nemzet múltját számba venni nem akarják, legalább annyit észleljenek, hogy a mi helyzetünkben egyetlen magyar ember se gondolhat arra, hogy az országa másajku polgáraival hasonlú, csakéjerejű magyar azon szerepre vállalkozzék, mely a nagyhatalmu Angliának, a Szegény írekek szemben századokon át sem sikerült, — a mit az óriási Oroszország is csaknem kétszázad óta hiába próbál el a lengyeleken, bár van hozzá elegendő hatalma, s az eszközöket sem válogatja.

Ilyen észtelen, nemzetöngyilkos intentiót a magyarnak tulajdonítani több, mint képtelenség; mert ha az ily örült törekvés más hatalmas államok testén is százados nyitltséget ütött, — nálunk az állam és politikai nemzet **életébe** kerülne.

Nemzetiségeink józanabb vezetői mindnyájon elismerik, sőt kimondják azt, hogy Magyarország területi épsége, állami önállósága, szadadelvü alkotmányossága oly közös kincs, melyet hazánk polgárainak nyelvis valláskülönbég nélkül kell védelmezni; nem tagadják azt se, hogy a romok **nem** csak a magyar faj temetnek el.

Elismervén tehát a magyar és nemmagyar polgárok érdekeink eme elvitázhatlan, solidaritását, — ugyan miért irányozzák programjukat **kizárólag** a nemzetiségi kérdésre? Miért nem mutatják ki azt, mily elválaszthatlan kapcsolatban állanak a nemzetiségi igények, a haza közös érdekeivel?!

Amde mi még azt hisszük és reméljük, hogy a mi eddig elhaladt, el nem marad. Hiszük, hogy az aradi román gyűlés, a **specialis** „nemzeti” mellett — a haza közös **ügyét** is felkarolja; reméljük, hogy az eszközök megválasztásánál **Magyarország érdekei** szempontjából fogja megítélni a román nemzetiség érdekeit, minthogy, ha más magatartást követne, az utóbbiakat is kockáztathatná s csak herostratusi diósőszéget szerözhetne.

Legujabb táviratok.

Strassburg. Az egyetem megnyitását 27 egyetem van képviselve küldöttségek által. A tanulók száma napról-napra szaporodik. A megnyitás nagyszerű leend.

Nápoly, apr. 29. Tegnap este hameső kezdett esni, mely egész Casertáig több községre kihatott. Némely helyen a földet több centimetryni vastagságra elborította a hamu.

Versailles, apr. 29. Harcourinak londoni és Bourgoisnak római nagyköveteihez való kinevezetése végleg elhatározott dolog. Valóan azon elterjedt hír, mintha don Carlos spanyol területen elfogatott volna.

London, apr. 29. A „Times” jelenti, hogy befolyásos amerikaiak a közvetett károk iránti igények visszavonására irányozzák minden törekvésüket. Van is remény, hogy ezen követelések vissza fognak vonatni.

Prága, apr. 29. Az országgyűlés ülészaka szombaton nem bezártni, hanem csak elnapoltatni fog, minthogy az iskolai törvényben teendő változtatásokat még az idén el kell intézni. Holnap választják meg az új országos biztalmány. Hg Auersperg miniszterelnök ide érkezett.

Strassburg, apr. 29. A francia tüzoltók tegnap este a Kleber-téren, zenehangok és „Éljen Franciaország!” kiáltások közt demonstráltak. A rendőrség nem avatkozott be. A tömeg önkéntesen szétoszlott.

Lehetséges-e az orosz-lengyel kibékülés?

A közelebbi felmerült hírekről, melyek szerint Oroszország kibékülni szándékozik a lengyelekkel, a „Hamburger Correspondenz”-ben jól informált tollból két figyelmeztető cikket jelent meg. Felemlítve a szt. pétérvári „Exchange Gazette” azon állítását, hogy a Bismarck által elfogadott germanizáló politika fokozatosan hajlandóbbakká teszi a lengyeleket a kibékülésre Oroszországgal, ebben látván ok egyedüli módszert nemzetiségök megtartására: megjegyzi ciklikiró, hogy „kezdetül fogva volt egy párt Oroszországban, mely concessionalis politikát sürgetett a lengyelekkel szemben s kárhoztatta az oroszosítás rendszerét, a mely Muravieff tábornok nevével azonos. Kevésnél előbb, hogyssem az 1863-ki felkelés tetőpontját elérte, az orosz radikálók épen nem titkolták a lengyelek iránt táplált rokonszenyöket, és még az erre következett lengyelelleses reakció ideje alatt is több hírlapot foglalt le a kormány, a lengyelek iránt kifejezett kedvező vélemények miatt.

a természetben, mint az ember világában. A természetben örökös körforgás van. A képződés az anyag és erőinek mindenkorra megállapított viszonyához képest megmásíthatlan változatlanságot mutat, a tünemények szigoru egyalakuságban ismétlődnek, a lég oly természetü Amerikában, mint Európában, a szeleknek egy oka van az egész világon, a napsugár melegít és világít a föld felület minden zerge-zugában, üdésziópompájával épügy festia szivárvány ragyogó övezetét Amerika égboljában, mint az Oceánok hullámvilága felett; a csillagok örökre kimért utakon, változatlannal megszabott törvények szerint foglalják el égi állomásaikat; apály és dagály ugyanazon váltakozás hullámjétekét üzi ma, mint hihetőleg évezredekéül; az a fergétek tombolása, a villámok mennydörgő ciklázása csak olyan ma, mint volt Homer korában, de épügy szövi hálóját a pök, épügy rakja fészket a szorgos madár is, mint az őskorban tevék eldödei.

Más azonban az élet és fejlődés az ember világában, ha nem tekintjük a testszervezet természeti és életant örökazonos működését. Az ember szellemekölési életében nem találhatók a kérlelhetlen egyenlőség merev követélei. Itt mindig valami új és eredeti merül fel, mely szakadatlan harcban áll az ujjabbal és eredetibbél. Nincs oly társadalmi tünemény, mely oka, körülményei, alakja és következményei tekintélbél oly egyenlőséget mutatna, mint a természet tüneményei.

Bármely csodaszereinek tünjék is fel e tény, mégis természetes okokra vezethető vissza. Azt sem a lélek — sem az élettan kétségbe nem vonhatja, hogy a mai embe-

„Katkoffnak, a moszkvai lap kiadójának, sikerült végre a közvéleményre gyakorolt hatalmas befolyásával elhallgattatni Lengyelország barátait az orosz sajtóban; azonban több a felsőbb orosz körök keblébe tartozó, egyén-fenhangan kimondotta ismétellen, hogy a Muravieff és Kaufman által inaugurált rendszer semmi biztosítékot nem nyújt a kérdés tartós megoldására nézve. Ezek közt volt Suvaroff herceg Sz.-Pétervár főkörmányzója, Wajuff, akkori belügyminiszter, Bariatynski tk., Orloff herceg a mostani versaillesi követ, és az orosz főnemesség számos más tagja.

„Katkoff befolyása ez idő szerint nagyon meggyengült, s noha a kormány még mindig ragaszkodik régi politikájához, nem tiltja meg, hogy az eddig követett rendszer megváltoztatására vonatkozó javaslatokkal lépjenek fel az orosz sajtó organumai; mert ama rendszer legközelebbi vésői sem tagadhatják, hogy dacára azon ropant áldozatoknak, melyek Lengyelország oroszosítása céljából tétettek, az eredmény valóban jelentéktelen; és érzik, hogy a lengyel birtokos-osztály rendszeres üldözése és lealázása, a lengyel parasztság kedvéért természetes következmény gyanánt utóvégre is az Oroszországban fenálló állapotok felforgatására fog vezetni.

„E körülményekhez járul még egy további is, mely különösen az ország külügyi politikájára bír nagy fontossággal. Azok ugyanis, kik az 1870-71-iki eseményeket olyanoknak tartják, melyek a Német- és Oroszország között okvetlenül kitörő confliktus magvát hordják méhökben, valóban csak aggodalommal láthatják, hogy Oroszország védelmi erejét a lengyelországi ellenséges érzületek csaknem teljesen paralizálják.

„Látják, hogy Ausztria engedményeket tesz Galiciának s így gyújtózával teszi azt egy oroszországi lengyel forradalomnak azon esetre, ha Ausztria és Oroszország között háború törne ki, és ezek úgy gondolkoznak, hogy Oroszország jól felfogott érdeke követeli azt, hogy tütlegety az engedményekben szomszédján, s ily módon biztosítsa maga számára az egész lengyel nemzet támogatását és Ausztria s Németország ellen fordítsa azon fegyvert, a mely küldömben a legvégzetesebb hatással ellene fogna használtatni.

Itt azonban a zá kérdés merül fel, folytatja tovább a ciklikiró, vajjon hajlandók lennének-e a lengyelek elfogadni jelen körülmények között a nekik felajánlott kibékülést. Ha, nyomd, a dolgot lengyel szempontból tekintjük, nincs semmi fontos ok rá, hogy ezt cselekedjék. A közelebbi lefolyt kilenc év alatt Oroszország mindent megtett, hogy nemzetiségökét végkéül fölkre tegye, és ugyan mi lett az eredmény? Noha az ő-lengyel tartományokban pénzbiáság van róva azokra, kik lengyelül irnak vagy beszélnek és milliók dobattak ki az orosz vallás propagálására, e tartományok ma is ép oly lengyelek és oly katolikusok, mint voltak az 1863-ki forradalom előtt; és a lengyel királyságban a nemzeti elem még erősebb, mint annak előtte volt; mert a parasztság, mely korábban távol tartotta magát minden hazafias mozgalomtól, mivel azt remélte, hogy az orosz kormány helyzetének javítása által fogja őt megjutalmazni: azóta megkapta mindazt a kormánytól, a mit kaphatott: s most már szabadon cselekedhetik nemzeti ösztönei szerint.

„És e parasztság már is elégedetlen a kormányval a közhivatalnokok kiméletlen eljárása s a római kath. papság üldözete miatt; s midőn az új nemzedék férfikort ér a nemesség iránt érzett hagyományos gyűlölet ki fog aludni a parasztságnál s ezen egész osztály rek szellemeköltsi tehetségei ugyanolyanok, mint az elődökéi voltak. Nem lehetno megbizonyítani azon állítást, hogy a mai ember elméje épebb, akarata szilárdabb, jellemé nemesebb volna, mint a régi embereké volt, és az ember cselekvényeiben, alkotásai úgy mint rombolásai-ban, a társadalom életmozgalmaiban mégis soha nem szüno változat van. Ez tény, és ha tény, okának kell lenni, amint van is.

A természetben az erő és anyag tömegé és minősége szigoru mérték szerint van meghatározva; megvan állapítva az erő és anyag azon viszonyhálózata, mely a milliárdnyi alakulásokat létre hozza, örök törvények szabják meg a fentartás és mozgás feltételeit. Az ember a mennyiben testszervezetével a természeti világ lényei közé tartozik, maga is hódolni kénytelen a természet változhatlan törvényeinek. Azonban az ember oly tehetségekkel is fel van ruházva, melyekkel a természet többi lényei nem bírnak. Ezen tehetségei között van egy, mely, tapasztalati tények tanúsága szerint, **határtalan, ez az ismeretszerzés tehetsége.** E tehetség segítségével az ember behatol a természet legrejtettebb zugaiba, hatalmába keríti az erőket, kiaknázza az anyagot, kinyomozza a viszonyt, melyben az elemek dolgozó munkássáivá lehetnek, ellesi és kibúvárja a törvényeket, melyek az anyag és erő működési irányát és mérvét meghatározzák, és ezen ismeretek birtokában ön- és cél tudatosan alkalmazkodik a lények természetéhez, miáltal viszonyokat létesít, melyek képessé teszik őt a természet feletti uralomra. Ismereteit lépten-nyomon tudatosan vagy véletlen találmányok- és felfedezésekkel gyarapítja, minél fogva céljainak mind megfelelőbb módon használhatja

„Továbbá hatalmas akadály az oroszok és lengyelek kibékülése kérdésében a lithvániai kérdés. A ruthen és más néplörzsek, melyek Lithvánia lakjai, hajdan imádattal oszítotték a czárokon s a szent orthodox egyház szentjeit imádták. Mindez azonban rég feledésbe ment s a szt.-pétervári kabinet minden erőfeszítése képtelenné bizonyult be ez érzelmek felélesztésére.

A tizenegyedik század óta a lengyelek uralkodtak Lithvániában és Ukriániában. E tartományok városai lengyelek, nemessoi, papjai, tanárai publicistái lengyelek, szóval az egész művelt és civilizált osztály lengyel. A lakosság tulnyomó része a görög egyasült egyházhoz tartozik, a mely félíg katolikus; a lithvánok pedig csaknem kizárólag római katolikusok. Emlékeztet előtti idők óta a lengyel érzelm erősebb volt Lithvániában, mint magában Lengyelországban s Lithvámia népo hön óhajja, hogy egyesültsék azon országgal, a melyet megszokott mindenkor úgy tekinteni, mint Kelet-Európa civilizálóójának bölcsőjét. Lehetetlen, hogy a lengyel királyság lakosai elkülönítsék magokat lithván testvéreiktől, ily eljárást minden lengyel a lengyel ügy elárulása gyanánt tekintene.

Másrészt Oroszország nem hagyhat fel ama rögeszmével, hogy Lithvámia és Ukriánia nem orosz tartományok. Ő meg nem tűrheti, hogy a meghódítottak erősebbek legyenek a hódítónál, és hogy a lengyel-kultúra tulszárnyalja az orosz, Lithvámia történet, hogy H. Katalin végrehajtotta Lengyelország feldarabolását, Lithvámia-ért történt, hogy Oroszország 1830 és 1863-ban hadat viselt. Lithvámia ennél fogva feladni annyit lenne az oroszok szempontjából, mint arculverni Oroszországnak a közelebbi kétszázad alatt átélte történetét. S ez idő szerint oly szikla, a melyen még számos éven át keresztült hajótörést fog szenvedni minden, bármily ószinte kibékülési kísérlet is Orosz- és Lengyelország között; és e szerint nem igen kell Németországnak, sem Ausztriának egy orosz-lengyel szövetségét még hosszú időt át felni.

KÜLFÖLDI HIREK.

Nápolyból 27-ről jelenti, hogy a kitérésű tünetek kevésbé nyugtalanító. A Resina felé kiömlött lávafolyam megszűnt. San-Sebastiánó egy része lerontott. A detonációk szünnek.

A lávafolyam Torre del Greco-ban a keleten fekvő lakházakon túlra is kiterjedt. Jelenleg apadóban van a lávafolyam, mely mási helységeket is fenyegetti.

Nápoly, apr. 28. reggel Hamussó, esik. Az ég elborult. Már távolról hallhatni a Vezuv szakadatlan dörejét.

Nápoly, apr. 28. d. o. 10 óra. A király tegnap este San-Sebastiánóba ment. Az ég megvilágosodott. A hamu-eső megszűnt.

Madridból 25-ről írják, hogy Rios Rozas 168 szavattal választott meg. — De la Torre herceg gyorsan intézkedett a karlisták felkelésének elnyomása iránt, s hogy a siker annál biztosabb legyen s az összeműködés jól végrehajtsák, Vittoriába tette főhadiszállását.

Madrid, apr. 28. A Carlista felkelés Navarra, Guipuscoa és Biscaya tartományokban oszponosul. A többi tartomány mind nyugodt. A fölkelőknek egy fontos pont sines kezükben, és mostanig a hegyekbe húzódnak

önönjává a természet tökéjét és munkaezejét, ugy, hogy tervei czélzatai, cselekvények, szóval: egész élete napról-napra más alakokat öltenek, más eredményekhez vezetnek. Ezen eredmények annál jelentékenyebbek, annál változékonyabbak, minél több ember halmozza össze az elszigetelten szerzett ismereteket, legnagyobbak és legsokoldalubbak akkor, ha az emberek összege az egész emberiség nagyszerü solidaritásával dolgozik és értékesíti szellemeköltsi vagyonát. Ismeretei segítségével az ember egészen új társadalmi világot alkothat magának csak azért, hogy a létező jól még jobbat, még tökéletesebbel válthassa fel. Ezen örök haladási képesség és törekvés magyarázza meg viszonyainkat. Mi nem úgy fonunk és szövünk ma, mint régen; hajóinkat nem csupán evező vagy vitorla hajja; löfegyvereinknek nem a gyenge hur adja meg a lökerőt; mi nem csupán önnal és kövel rajzolunk ma: hanem gőzerőt fogunk szekereink és hajóink elé; a lópor-feszerejét kőnyserítjük, hogy magytömegü vasat és önt mind nagyobb távolságokra szórjon; felfogjuk a nap sugarait, hogy nekünk rajzokat és festményeket állítsion elő; uralmunk alá hajjuk a gazdátlan villámot, hogy gondolatainkat világárszekeken át hordja szerte és eszmet lánczot vonjon az emberiség körül.

Mindezen haladásokat, melyekkel az ember világot javítja és ékíti, ismeretszerzési tehetségének köszönheti, különösen pedig azon fíradalmakkal, melyekkel e tehetséget a körüle munkáló természet erői, anyagai és törvényeinek kutatására és kiderítésére alkalmazza.

TÁRCSA.

A népszámlálás közmívelődési jelentőségéről.

(Félfelvastott az erdelyi múzeumegylet 1872. april 20-án tartott tudományos közgyűlésében szerző dr. Dobránszky Péter, kir. jogtanár által.)

A gondolkzó ember szemei előtt két hatalmas világ tárul fel a lét és élet megmérhetlen mindenségében. Kortöltöttünk és saját szervezetenkben titokteljes dolgok öröktartamú működés, ezeralaku mozgás megy véghez, titokteljes, mert sokszor nem ismerjük a mozgató erőket, vagy ha ismerjük is, eloszlatatlan homály borong ezen erők eredete, természete, tulajdonságai, s hatású törvényei felett. Az a világ, melyben az ember akaratakorén kívül álló hatalmak uralkodnak, a természet világa. Van azonban egy más világ is, melyben a természet erői mellett az ember akarata irányítja az élet szétágzó mozgalmát és vezeti a képződések kiapadhatlan folyamát, s ez a társadalmi világ.

Megszámlálhatlan viszonzásalokon függ e két világ össze. A társadalmi világ a természet világába van helyezve függésben ez utóbbinak hatalmától, de egyszersmind uralva is a természet birodalmát, rendelkezik az erők és anyagok duszgazdagsága felett. Mindakettőben örökérvényü élettörvény a mozgás, az alakulás, de egészen más az irány más a képződés

... Ráddig nem volt valami jelentékeny összecsapás. Szano a fölkelés színhelyére küldetett, hogy a hadműveletet a Carlisák ellen, mielőtt azok még csoportosulhatnának, siettesse.

Mint a „Times“-nak Philadelphiből 25-kéről távirják, nagyon valószínű, hogy az amerikai kormány végére föl fog hagyni a közvetett károk iránti követelésével noha e visszavonást még további követelés fogja megelőzni. Washingtoni tudósítások szerint a követelések vissza fognak vonni, ha Anglia beleegyezik abba, hogy a jövőbeli háborúkban a semlegesek nem lesznek felelősek a közvetett károkért. Most már majdnem minden előkelőbb amerikai lap tanácsolja a közvetett károk iránti követelés visszavonását. Az elnök a brit emlékiratnak 5 nyomtatott másolatát küldte meg a képviselőháznak ezen tárgy a külügyi bizottsághoz utasított.

Konstantinápoly, apr. 27. Az olasz király sárnyas hadseregéde conte de Plarolmo, az Annunziata-rend díszjelenyével Jusuf Izzendi herceg számára tegnap érkezett ide. Ezen esemény nagy feltűnést okozott itt. Az olasz követ azonnal külön kihallgatáson fog a szultán által fogadott. A szerb és hassoun-féle ügy nemsokára be fog végezteni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, május 1. 1872.

— Uj előfizetést nyitunk 1872. május-decemberre 8 frittal, május-septemberre 5 frt o. é. A szerk.

— Király ő felsége uti programjára vonatkozólag még arról értesülünk, hogy ő felsége Pestről Bezdánba a cs. kir. szabadalmazott dunagőzhajózási társaságnak egy hajóján, azután a bácsi csatornán ugyanazon társaság „Ebersdorf“ nevű csatornahajóján Kisztaapáig, és innen tovább az egyesült magyar gőzhajózási társulatnak külön e célra elkészített és lehető kényelemmel berendezett „Bezdán“ propelleren folytatandja útját a Tiszáig.

— A török szultán részéről küldöttég érkezett Temesvárra, mely ott a szultán nevében üdvözölendő király ő felségét. A küldöttég a dánai vilajet főhelytartója, Achmed Razim basa, Mehmed basa ellentengernagy, Halil bey követségi titkár s a „külföldi levelezési osztály“ főnöke, Ernest effendiből áll. E küldöttéghez a török hadsereg részéről be van osztva: két ezredes és két kapitány. A küldöttég a „hét választó-fejedelmek“ címzett vendéglőbe szállt. A román és szerb fejedelmek részéről is küldöttéget várunk Temesvárra ő felsége a király üdvözlésére.

— A szintársulat tagjai a tegnapi utolsó előadás után előbb a színpadon bucsuztak el távozó igazgatójuktól, hol Szentgyörgyi ur szónokolt igen meghatóan, s a társulat nevében egy báberkoszorút nyújtottak át. Azután az egész személyzet az igazgató szállására ment, hol nagyszerű esti zenét adtak. Itt Mátrai Béla ur beszélt tagtársai nevében, s tolmácsolta mindnyájuk fájdalmát, melyet az elválás miatt éreznek. Az igazgató annyira meg volt hatva, hogy nem talált szót a szíves bucsut megköszönni. Fehérvári Antal bizonyára azon ritka igazgatók közé tartozik, kikre a színi tagok mindig hálaosan emlékezhetnek vissza.

— A miniszterelnökség már megkereste a szak-ügyéséget, hogy a börtönrendszer javítása érdekében tartandó nemzetközi gyűlésen a Magyar és Horvát-Szlavonorságokat képviselő küldöttégek tagjaira nézve tegyék meg ajánlataikat.

— Graef Ede honvéd tábornok az utjonc-osztályok megvizsgálása után vasárnap délelőtt ismét visszatért körüjából Kolozsvárra.

— A Kolozsvárt felállítandó honvéd zenekar javára Bokros Elek ügyvéd és szabadságot alománya honvéd hadnagy ur ismét 60 frittal ajándékozott, melyért ezzel nyilvános köszönetet mond, Kolozsvárt, 1872. április 29-én. A honvéd-kerületi parancsnokság.

— A szerb kongresszus feloszlata már a legközelebbi napokban meg fog történni. Stojkovic püspök s metropolita-helytartó mint a kongresszus elnöke, levelében fogja tudatni a gyűlés 75 tagjával, hogy három éves mandatumuk ideje lejárván, a kongresszus bezártnak és feloszlottnak tekintendő. A jövő patriarchoválasztásra egybehívandó kongresszusra a választások még e nyár folytán fognak megejtetni, s az új szerb egyház nemzeti kongresszusa jövő augusztus hó 18-án fog megnyitni.

— A zene-conzervatorium pénzalapja gyarapítására 1871. május 2-án (csütörtökön) a nemzeti színházban tartandó rendkívüli nagy hangverseny műsorozata: 1. Girondissák nyitánya nagy zenekarra Litoff-tól. 2. Fuvola-hangverseny Tersachtól előadja Kohler Gyula ur. 3. Hegedű hangverseny F. Mendelsohn B.-tól (1-ső rész) zenekar kíséret mellett előadja Ruzicska Raczek Sofia urasszony. 4. a. Koldusnó dala B. Koldusnó átká. Mayerbeer Proféta című dalművéből, éneklő Gyulai Jolán kisasszony. 5. Air varie hegedűre I. Maierbeertől, zenekar kísérete mellett előadja Ruzicska Raczek Sofia urasszony. 6. Wellington győzelme v. a Vittoriali csata nagy zenemű L. Beethovenét nagy zenekarra kétrészből a. csata b. győzelem. Szabadjegyek érvénytelenek, helyáradak rendesek. Jegyek válthatók a színházi irodában, reggeli 9 — 1 óráig délután 3 — 5-ig — Kezdeté este 7 órakor.

— Uj cigarettá faj. A jövő hónaptól kezdve új fajú cigarettát fog a kincstár kereskedésbe bocsátani. Virginiái és kentucky-i dohányjal lesznek töltve, és 1 darab ára 1 kr lesz. Különösen erős dohányzókra lesz számíva.

— Stóger Béla magy. kir. engedélyezett ének-iskolája. Alóltirt tisztelettel jelentem a t. cz. közönségnek, hogy május elején ének-iskolámban, a kezdők számára új ének-osztályt nyitok. Bővebben értekezhetni: óvár, 198. sz. háznál, Stóger Béla énekiskola tulajdonosával.

Nemzeti színház.

[k. m.] Kedden, április 30-án a „Rokkant Huszár“ került színpadra; ezáltal utolsó előadás és Fehérvári A. bucsuja. A közönség midőn oly nagy számmal jelent meg — bátran kimondhatjuk, hogy csak tartozását róvta le Fehérvári Antal igazgató irányában azon sok élvezetes órákért, melyeket 6 éven keresztül, fáradhatatlan buzgalma folytán, mindnyájunknak szerzett; miért is e mai este, e méltányos megemlékezés folytán, egyik legszebb emléklapját fogja képezni színházunk évkönyvének. Megvagyunk győződve, hogy Fehérvári

igazgató ur is hálával és köszönettel fog visszaemlékezni azon közönségre, mely őt kegyével, részvételével és pártfogásával 6 éven keresztül elhálmozta. A szereplők buzgalma csak elismeréssel szólhatunk. A rokkanthuszár Szilágyi játszotta, igen ügyesen. Szentgyörgyi gróf Vámbáczia, tökéletesen kielégítő volt. A többi szereplők u. m. Fehérvári (megjelenése alkalmával hosszas tapsal és egy koszorúval fogadták) Boer E., Szilágyiné és Eichner Anna mindnyájan sok ilyekezzettel és sikerrel működtek. Az előadást megelőző nyitány, továbbá a szárny kürt verseny, a magyar tánc és az allegorikai kép — a közönség kiváló tetszésében részesültek. — Előadás végén a közönség négyszer hívta ki a távozó színiigazgatót.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

Április 30-ról: 5% Metalliques 64 65. 5%. Nemzeti kölcsön 71 30. 1860-diki államkölcsön 103 25. Bankrészvények 840 Hitelrészvények 332 50. London 112 60. Ezüst 110.35. Cs. kir. arany 5.36 1/10. Napoleonoi 8.98.

Földterhermentesítési kötvények: Magyar 82.25. Temesi 79 50. Erdélyi 77 25. Horv.-Slavon 84 —.

A közönség köréből.

Közlemény

az algyógyi fürdő-részvénytársaság ügyében.

A tisztelt hazai közönség ezen hazai vállalat kezdeményezéséről hírlapok útján már idei február havában értesítve lévén, miután annak létesítése egyesített erő közreműködésével áll szándékoltatik, alábbirt bizottság köteleességének ismeri: minden e vállalat terén történt, s történendő előhaladási mozzanatokat időről-időre köztudomásra juttatni.

Ezen I. számú közleménnyel tehát azt meg is kezdi.

Mint már fennebb említettet, a szóban lévő vállalat hírlapok által közhírré téve, a kezdeményezők szerencsések voltak több oldalról biztató-nyilatkozatokat venni, s ez bátorításul szolgált a tisztelt báró-tulajdonos hazafias belégyezésével megnyílt ösvényen tovább haladni. Mire nézve részint az előlegesen szükségelt intézkedések megállapítása, részint a részvények kibocsátása körüli munka felosztása tekintetéből, márczius 15-én Szászvároson több pártoló-tagok meghívatalán, egy kisebbkörű előleges gyűlés tartott. E gyűlésben a kezdeményezőkön kívül jelen voltak: Leonhárd József, kereskedő, Rajnai Ignác, ügyvéd, Bárdosi Gyula, tanfelügyelő, Müller Dániel, kir. adóártnok, Berivói György, a fürdő jelenlegi bérlelője, Jahn József, aljárásbíró, Schenk József, volt városi szónok, Németh László, földbirtokos, Incze János, ref. lelkes, gróf Kun Kocsárd elnöklele alatt a következő határozatok hoztak: 1. A gyűlés meghívott tagjai a kezdeményezett tervet meleg pártolással részesítendőnek vélik, s annak létrehozására közreműködéseket felajánlják. Ebből kifolyólag 2. kimondják, hogy „Algyógyi fürdő részvénytársaság“ cím alatt részvénytársaság alakuljon, melynek székhelye legyen Szászváros és célja: az algyógyi fürdőt, s gyógyintézetet annak tulajdonosától, báró Bornemisza János ő nméltóságától 40 évre haszonbérbe kivenni, s abba

40 ezer o. é. frittal bérhúzván, azt a kor kívánalma szerint lehetőleg átalakítani, s bérrendezni. 3. Ezen összeg 800 darab 50 frittos részvények kibocsátása által szerzettetik meg. E végre 4. a haza lelkes fiait, s leányait is felhívja intéztetik. 5. Részvényalírás elfogadására felkértenek, s megbízatnak: a) Pesten: Mészák Hugo, b) Aradon: dr. Varjassy Gyula, kir. honvéd-dandár-orvos, c) Hátszegen: Dané Károly, ügyvéd, d) Sztrigy vidékén: Szilvássy László, földbirtokos, e) V. Hunyadon: Márkosi Sándor, bányorvos, f) Déván: Bárdosi Gyula, tanfelügyelő, g) Nagy-Ágon: Széles Dénes, bányanagy, h) Szászvároson: Leonhárd Albert és Lészay János, i) Alvinczen: Zeyk Antal, szolgabíró, k) Abrudbányán: Fibán Károly, bányorvos, l) Gy.-Fehérvárt: Fogarasy Antal és Dr. Reiner Zsigmond, m) Zalathán: Dr. Gerbert Károly, fő-orvos, n) N.-Enyeden: Dr. Donogány Jakab és Dr. Bocz József, fő orvosok, o) Tordán: Dr. Harmath Márton és Dr. Bód Elek, fő-orvosok, p) Kolozsvárt: Dr. Békely Ferenc, Dr. Incze István, fő-orvosok és Dr. Lészay László, kir. honvéd dandár-orvos, q) Dézsen: Dr. Szöcs Rámuel, kir. t. és fő-orvos, r) M.-Vásárhelyen: Dr. Knöpfel Vilmos, kir. t. és Dr. Antal László, fő-orvosok, s) Brassóban: Dr. Orvobán Nándor, kir. honvéd dandár-orvos, t) N.-Szébenben: Dr. Szabó Vazul, fő-orvos és Kiss Károly, ügyvéd, u) Szászsebesen: Dr. Simonis Lajos, fő-orvos és Leonhard Károly, kir. járásbíró urak. 6. Az aláírási izek az előleges gyűlés összes tagjai nyomtatott neveivel lesznek ellátva és a két tagu bizottság által sajátkezüleg ellenjegyezve. Minden t. biztosnak rendelkezésére több aláírási-iv bocsátatik. 7. Aláírási bantpénz — foglaló — nem kívántatik. 8. A részvénydíj befizetése a társaság végleges megalakulása után kezdődik. Minden hónap első napján, 25 hónapokan keresztül, egyes részvény után az iv-tartó biztosnak nyugta mellett 2, azaz két o. é. fritt fog befizetelni, önként értendő, hogy az nagyobb részletekben is elfogadjatik.

Pótlólag felvilágosításul a bizottság még megjegyzi 1.) Hogy a fennebb megnevezett ivtartó uraknak egynél több aláírási iv azért küldetik, hogy ki ki a vidéken, hova maga személyesen nem mehet, buzgó hazafiainak belölök aláírók gyűjtése végett osztogathasson ki.

2.) Ha valaki közvetlenül a bizottságtól óhajtat aláírási ivet, s programokat szeretni, szándékát levél által tudatva a bizottság örömmel szolgál mindkettővel.

Mint öröndetes hírt jelezük, hogy a vállalat egyik kezdeményezője id. Gróf Teleki Domokos ur 3 hónapig tartott súlyos betegségből szerencsésen felüdült, s f. hó 20-án két becses levelében buzdítólag sürgeti az aláírási megindítását, maga részéről is az ügy előmozdítására jelentékeny anyagi segédlellemmel járulását igérvén.

Végül a bizottság szerencsés a t. hazai közönséggel tartani, mikép az aláírási izek, s programok a t. gyűjő uraknak már kézbesítettek, mireözve az aláíratás megnyílt, s tartani fog f. hó május végéig.

Szászváros, április 25. 1872.
Dr. Lészay Dániel, Incze János, ev. ref. pap
bizottsági elnök. mint bizottsági tolvívó.

Felölös szerkesztő: Sandor János.

Wiener Commissions-Bank

VÁLTOIRODÁJA

— Kollmarok, 4-ik szám. —

vételjegyeket

az alább lejegyzett sorsjegy-csoportokra, s az összeállítások már azért is a legelőnyösebbek közé számíthatók, mert minden ly vételjegyet tulajdonosának alkalom van adva, minden 10-és melléknyereményt egyedül megnyerheti s ezen kívül arányban 30 frank és bankjegyen 10 forint kamabban részesülhet.

A. csoport. (Évenként 16 huzás) Havi 10 forint részlettel. — Az utolsó részlet-lefizése után minden részvevő kövekező 4 sorsjegyet kap. — Egy 5%-kos 1800-ki 100 forintos államsorsjegyet. Főnyeremény 300,000 ftt s a sorozatos sorsjegy 400 fttal visszaválthat.

egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.

egy hrcz. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy innsbrucki (tyrői) sorsjegyet.

Főnyeremény 30,000 forint.

B. csoport. (Évenként 13 huzás) Havi 6 forint részlettel. — Az utolsó részlet-lefizése után minden részvevő kövekező 3 sorsjegyet kap. — Egy 3%-kos török császári 400 frankos államsorsjegyet.

Főnyeremény 600,000, 300,000 frank valóságos aranyban.

egy hrcz. braunschweigi 20 talléros sorsjegyet. Főnyeremény 80,000 taller minden levonás nélkül, egy szász-meiningeni sorsjegyet.

Főnyeremény 45,000, 15,000 ft delmet ért.

Vidéki megrendelések pontosban s utánvétel mellett is eszközölhetnek. — Nyereménylistástromok a huzások után bérmentesen — ingyen küldenek meg. (434)

16-30

Építészeti vállalkozásoknak!

GRUBER JÁNOS-nál Pesten,

Lipótváros Szécheny-utca,
mindig készen van bármely mennyiségű
kufsteini hydraul, Cementmész, angol szab. Portland-Cement Robins és társától,
kehtheimi márványlapok,
gipsz, aszfalt, zeolith-fedéltábla, valamint jól kiszáradt talajkoczkák sat. sat. [460]

Egy született franczia nevelőne a legjobb bizonyítványokkal ellátva, egy magyar uricsalába kíván magát elhelyeztetni. N.-Szében, Szi-Ferenczei utcák épületében, 1-ső emeletben. Mile Marie Buhard név alatt. 1-2 [468]

Csak ftt. 1.30 egy párisi bronz-órát, egy évig kezeses váltóval.
Csak ftt. 1.50 és ftt. 2 ugyanaz, finomabb munkával.
China-arany és ezüst gyártmányaim kedvező sikere által ösztönözötve vagyok.

henger-, horgony-, savonette-, remontoir-órakereskedetek

a melyek hasonlósága és tartóssága, alak és munkát illetőleg, a valódi aranytól nem különbözik. — Minden gyártmányból kikerült óráknak pontosan kell járnia, s a pontos járás illetőleg minden egyes óra mellé írásbelti jóállévelet adok, mely az óra számát és minőségét tartalmazza.

A jóállás a vásár napján kezdődik (vagy az elküldés napján) s két-álló-évig tart, s ez idő alatt kötelezem magam minden vásárló óra pontos járásában tartására. Horgony-, henger-, savonette-, és más valódi ezüst, valódi arany, china-ezüst, china-arany órák.

ARÉGYZÉK: Csak ftt. 4 egy china-ezüst óra, vagy ftt. 5 zettel, china-arany lánc-, medaillon-, tok-, órák és jóállás al.

egy savonette-óra erős duplaköpenyvel, kristályüveg-, másozperemutatóval, tok- és jóállással. Óráim, melyek regulátorral (új találmány) ellátva, pontos járást adnak s vezethetők el.

Csak ftt. 10 egy valódi ezüst hengeróra, lánc-, medaillon-, tok- és jóállással.

Csak ftt. 12 vagy 14 ugyanazon órák valódi china-aranyból (mint a valódi arany) melyek soha se feketednek meg.

Csak ftt. 14 egy china-arany savonette (duplaköpenyű) horgony-, regulátor- és másozperemutatóval, china-arany nyakkendő-, tok- és jóállással.

Csak ftt. 14 egy új amerikai china-arany óra, transzparensz-szerkezettel, legújabb alak, lánc-, medaillon-, másozperemutatóval, dupla kristályüveggel, lánc-, medaillon-, tok- és jóállással.

Csak ftt. 14 egy ezüst henger óra, ugró- és erős kristályüveg-, china-arany lánc-, medaillon-, tok- és jóállással, finomabb munkával.

Csak ftt. 15 vagy 18 egy egész kősiny horgonyóra valódi ezüst aranyozva, medaillon-, tok- és jóállással, egy valódi china-arany nyakkendő-, bójocskák- és jóállással jegyvel.

Csak ftt. 15 valódi ezüst horgonyóra a fennebbi részekkel.

Csak ftt. 15 vagy 18 egy angol Prince of Wales remontoir-óra, legerésebbi arany lánc-, medaillon-, tok- és jóállással, vásting china-arany-óránál, melynek mellé két talphuzatok. Ez órák mellé jár egy china-arany lánc-, medaillon-, tok- és jóállással.

Csak ftt. 15.50 egy valódi angol, legfinomabbul tűzben aranyozott ezüst óronométer-óra, egyszerű koponyával, medaillon-, jóállás- és tokkal.

Csak ftt. 17 egy valódi angol ezüst horgonyóra, kristályüveg-, lánc-, medaillon-, jóállás- és tokkal; finomabb munkával, ftt. 21, 24.

Csak ftt. 19.50 egy valódi angol, legfinomabbul tűzben aranyozott óronométer-óra, dupla koponyával, legfinomabbul zománcozva, finom china-arany-lánc-, medaillon-, jóállás- és tokkal.

Csak ftt. 20 egy valódi ezüst horgonyóra, valódi horgony-, medaillon-, tok- és jóállással, ftt. 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100.

Csak ftt. 30 egy remontoir-óra, (kates nélkül) valódi ezüstből, dupla koponyával s a fennebbi részekkel.

Csak ftt. 30 egy egész kősiny medaillonnal valódi arany horgonyóra, china-arany-lánc-, tok- és jóállással.

Csak ftt. 35, 40, 45 No. 3 arany horgony-órák china-arany-láncokkal.

rovidek: ftt. 1.30, 1.60, 2.30, 3.60, 4.90, 6.20, 7.50, 8.80, 10.10, 11.40, 12.70, 14.00, 15.30, 16.60, 17.90, 19.20, 20.50, 21.80, 23.10, 24.40, 25.70, 27.00, 28.30, 29.60, 30.90, 32.20, 33.50, 34.80, 36.10, 37.40, 38.70, 40.00, 41.30, 42.60, 43.90, 45.20, 46.50, 47.80, 49.10, 50.40, 51.70, 53.00, 54.30, 55.60, 56.90, 58.20, 59.50, 60.80, 62.10, 63.40, 64.70, 66.00, 67.30, 68.60, 69.90, 71.20, 72.50, 73.80, 75.10, 76.40, 77.70, 79.00, 80.30, 81.60, 82.90, 84.20, 85.50, 86.80, 88.10, 89.40, 90.70, 92.00, 93.30, 94.60, 95.90, 97.20, 98.50, 99.80, 101.10, 102.40, 103.70, 105.00, 106.30, 107.60, 108.90, 110.20, 111.50, 112.80, 114.10, 115.40, 116.70, 118.00, 119.30, 120.60, 121.90, 123.20, 124.50, 125.80, 127.10, 128.40, 129.70, 131.00, 132.30, 133.60, 134.90, 136.20, 137.50, 138.80, 140.10, 141.40, 142.70, 144.00, 145.30, 146.60, 147.90, 149.20, 150.50, 151.80, 153.10, 154.40, 155.70, 157.00, 158.30, 159.60, 160.90, 162.20, 163.50, 164.80, 166.10, 167.40, 168.70, 170.00, 171.30, 172.60, 173.90, 175.20, 176.50, 177.80, 179.10, 180.40, 181.70, 183.00, 184.30, 185.60, 186.90, 188.20, 189.50, 190.80, 192.10, 193.40, 194.70, 196.00, 197.30, 198.60, 199.90, 201.20, 202.50, 203.80, 205.10, 206.40, 207.70, 209.00, 210.30, 211.60, 212.90, 214.20, 215.50, 216.80, 218.10, 219.40, 220.70, 222.00, 223.30, 224.60, 225.90, 227.20, 228.50, 229.80, 231.10, 232.40, 233.70, 235.00, 236.30, 237.60, 238.90, 240.20, 241.50, 242.80, 244.10, 245.40, 246.70, 248.00, 249.30, 250.60, 251.90, 253.20, 254.50, 255.80, 257.10, 258.40, 259.70, 261.00, 262.30, 263.60, 264.90, 266.20, 267.50, 268.80, 270.10, 271.40, 272.70, 274.00, 275.30, 276.60, 277.90, 279.20, 280.50, 281.80, 283.10, 284.40, 285.70, 287.00, 288.30, 289.60, 290.90, 292.20, 293.50, 294.80, 296.10, 297.40, 298.70, 300.00.

Órák, órákereskedők, nagyvárosokba órákat küldenek, csak Angliából és külföldből valódi vásárlású s a nagy kelendőség teszik lehetségessé az oly olcsó eladást.

Jóállás minden óráért teljes 2 év. — Védlekre utárvát vagy az ár előre beküldése mellett szolgálunk.

China-arany-órák — az órák-észterit készesség 10 évig, hogy soha se feketedjen meg. — Védlekre utárvát vagy az ár előre beküldése mellett szolgálunk.

Czim: MÜLLER M. china-arany gyári raktára — Bécs, Stadt: Babenbergr-strasse 1.

Alóltirt nagy tisztelettel jelentem a nagyméltóságu urrendeknek s a t. cz. nagy közönségnek, hogy a

legújabb divatu szobafestési rajzminták s d'ssnek, arabes- s rococo platonok stb. nagy választékba megérkeztek, minélgyva képes vagyok minden e szakmába vágó

nagyobb munkákat is elvállalni, valamint mindentelő otárfestéseket u. m.: falakat, s minden az épülethez tartozó ajtó, ablakok, bútorokat is kívánhat szerint festeni és lakkozni, jutányos ár s teljesség mellett elvállalok.

Lakása: Kolozsvárt közép-kapu, a „veres-fogadó“ mellett, 411. szám. 3-3 (451)

MOLNAR MARTON, szobakész és bútortestő.